

**POZNEJTE JINOU PLANETU A MĚ
aneb
KALKATA A VŠE, CO JSEM PROŽILA**

Lenka Isgaar Kotrmanová

Lenka Isgaar Kotrmanová

POZNEJTE JINOU PLANETU A MĚ
aneb
KALKATA A VŠĚ, CO JSEM PROŽILA

Brno 2012

Lenka Isgaar Kotrmanová

POZNEJTE JINOU PLANETU A MĚ
aneb
KALKATA A VŠĚ, CO JSEM PROŽILA

Sazba e-knihy: Lukáš Vik
www.tvorbaeknih.cz

text © Lenka Kotrmanová, 2012

Vydáno nákladem autora

Vytiskl Tribun EU s. r. o.
Cejl 32, 602 00 Brno

Vydání první

Brno 2012

Indie a mé první setkání s Indý

Kalkata letiště. Rozčarování. Jednoduchost, špína. Při přistávání jsem měla pocit, že tu mají jen jednu dráhu, kolem níž byla nevysekaná vysoká tráva a složené nějaké větší polorozpadlé bedny. Indie mě vítala po svém. Můj první dojem byl – jsem v poválečném Rusku. Při odletu z Indie jsem si mínění malinko opravila. Malinko, za prvé kvůli tomu, že jsem tu strávila dva měsíce a byla jsem zvyklá, za druhé kvůli tomu, že vstupní hala letiště v Kalkatě je důstojnější (alespoň v tu chvíli jsem měla takový dojem).

Uniformovaní zaměstnanci v Indii na letišti budí úsměv – tedy u mne, jsem daleko strachu, pro jiné je to třeba přehlídka muzejních postav s image „rychle odtud vypadni“.

Indii miluji bezvýhradně. Ono se ani jinak nedá. Pro všechno a napořád :-).

Při čekání na zavazadla jsem se ptala, zda tu jsou na prodej pohledy. Dostala jsem odpověď, že všechno je v hale. Tam jsem byla poprvé konfrontována s free India. Tady je všechno, ovšem pozor! Nic není tak, jak vám profesionálně řeknou a jak vy potřebujete.

První sranda nastala, když jsem chtěla vyměnit eura. Potřebovala jsem zaplatit taxíka a ty pohledy mamce, z Kalkaty přece... Nějak jsme se nemohli domluvit, co potřebuji. Nechala jsem si napsat, kolik stojí taxi. Dobrý. Mají tam převod malá rupie a velká. To mi nějak ušlo. Cena činila kolem 800 rupií, což je něco přes jednu velkou (něco málo víc než 300 Kč). Na papírek mi napsal 1,..., což ten pán u směnárny pochopil jako jednu malou rupii. A že mi to vyměnit nemůže, protože mi zpátky na 20 euro nemůže vrátit 19,... euro. Nepochopila jsem. Chtěla jsem přece jen vyměnit 20 euro za rupie. A neměla jsem šajnu, co všechno za těch 1 300 rupií můžu koupit. Teď, jak to tady píši, mi to jasné je, protože už vím, že ne všichni Indové používají i převod jedné rupie... Eh.

Skok do ne-známa. Já a Asie a free India. Po půl hodině, kdy jsem vzdala otázky typu „Ale já tu nepotřebuji peníze, já nevím, co kde kolik stojí a jsem tu zadarmo.“, jsem si vyměnila celých 70 euro bez nějakých dalších dotazů. Pochopila jsem, že bych prostě peníze nevyměnila.

Postcards and me :-) (Pohlednice a já)

V hale obyčejný nápis Post v krámku 2×2 metry. Půl hodky jsem si počkala, protože byl právě rest for lunch (oběd). Vedle Post měla otevřeno Indka s nějakými knížkami. Tak jsem hned zavedla řeč, že jako že když má knížky a jsme v Kalkatě, mohla by mít při troše dobré vůle pohledy z Kalkaty, nebo alespoň fotky z Kalkaty. Úsměvem mi potvrdila, že jo, říkala však, že nemá. Neměla ani knížku o Kalkatě. Je vidět, že Indové a byznys nejdou moc dohromady, pomyslela jsem si. Indové se naučili, že nejlepší je všechno odkývat. A nepřemýšlet. Kývání stačí. A okamžitě vše pustit z hlavy. Ti chytřejší a družnější ještě k odkývání přidají úsměv. Tím jsou neodolatelní a člověk se na ně ani nemůže zlobit, i kdyby chtěl.

Prodavačka tedy pokračovala v hovoru větou: „A na poště má všechno. A zrovna to můžeš poslat.“

Po krátkém popřemýšlení jsem se vyvalila i s kufrem ven, přece nebudu čekat u mříží, když se můžu kouknout na Indy. Kalkata je malé letiště, nejsou tu vzdálenosti jako při maratónu jako v Dubaji, je tu přehledno. V tu chvíli mi to bylo milé, protože jsem nechtěla bloudit podruhé. Nadechla jsem se a rozhlédla. Spatřila jsem řadu třicetiletých taxíků.

Bachraté a zevnitř špinavé káry s řidiči čekajícími na tuzér v předplacených taxících. A poměrně teplo, tak 14 °C. Samozřejmě slunečno. A před letištěm? Čisto. Jo. Čisto. Vracela jsem se zpátky do letištní haly. U dveří stáli kontroloři v uniformách. Těch jsem si předtím nevšimla. Chvilku jsem se s nimi dohadovala – vpustí dovnitř jen toho, kdo má platnou letenku... A mne. Ukázala jsem jim letenku, na kterou jsem přiletěla, se slovy: „Musím jít dovnitř pro pohlednice, jen jsem šla na chvilku ven.“ Nevěřicně na mne zírali – jako že proč jsem šla na chvilku ven ze strážené oblasti? A když pochopili, že fakt ty pohlednice potřebuji – i když nemám platnou letenku –, mávli rukou, ať tedy jdu. Pravděpodobně si řek-

li, že teroristé vypadají trochu jinak. Oddechla jsem si. To jsem si ještě myslela, že na poště mají pohlednice. Neměli. Postcards se v Indii (nebo na letišti v Kalkatě a Sodpuru) říká korespondákům. A když jim vysvětlím, že potřebuji pohledy s obrázkem města, koukají na mne jak na mimozemšťana. Kdopak by chtěl kupovat obrázky s Kalkatou? Pohledy coby přání v obálkách jsem viděla v Sodpuru. Zamilovaná přáníčka a jiné vinše. (Na Valentýna jich měli hodně :-).) Když jsem strávila tuto skutečnost a jala se psát adresu na korespondenční lístek, prodavač začal zběsile mávat rukama a přesvědčovat mě, že do Evropy se musí poslat korespondák v obálce (ihned jsem pojala podezření, že si potřebuje přivydydlat). Jen tak dojde. A začít psát adresu Evropa, ČR a pak až jméno. Bylo mi jasné, že se nemá cenu dohadovat. Prostě systém je systém. Ten indický je speciál.

Začala kapitola druhá – placení služby. Vytáhla jsem 10 rupií. Koukal na ně a vrtěl hlavou. Přidala jsem další 10 a postupně se dostala až na 60. Vysypala jsem tedy všechny nejmenší bankovky. Pořád vrtěl hlavou (měla jsem dvě obálky a jeden korespondák). Vytáhla jsem 500, protože drobné došly a já ty dva dopisy opravdu chtěla poslat. Udělal gesto frajera, jako že až tak moc mě odrbat nepotřebuje, mávl rukou a dopisy sebral s tím, že je pošle. Přišlo mě to celé představení něco pod stovku (korun). Oznámila jsem mu, že za dva měsíce se uvidíme ještě jednou, načež se on srdečně zasmál, já už ne tak srdečně úsměv opětovala a vydala se k taxíkům (při mém odletu už jsme se neviděli, určitě toho dlouho litoval).

Okamžitě, jak jsem vylezla ze dveří, ke mně přištěrádoval pan potřebný a začal se mi sápat po kufru – jako že mi těch padesát metrů k taxíku ten kufr na kolečkách odveze. Hrdě jsem odmítla. Cožpak musím dělat sponzoring každému a hned na letišti?

Taxi a cesta do centra

Kalkata letiště Sodpur. Asi půl hodky jízdy v malém provozu. V Indii se platí za hodinu, ne za kilometr. Předplacené taxi má výhodu, že vás zase až tolik nenatáhnou. Prostě odhadnou předem čas a vy jim ten čas zaplatíte. Stálo mě to něco přes 300 Kč. V porovnání s mým druhým taxíkem o dvanáct dní později byl ten první drahý (jenže ten byl zajištěn Dhamma centrem :-)). V porovnání s Prahou hodně levný. Prostě musíte někde žít, abyste poznali, jak to kde chodí a leží :-).

Můj taxík měl šíleného řidiče a byl šíleně špinavý. Ještě že jsem nejela ve světlém oblečení. To by se už nikdy nevypralo. Přišlo mi, že má asi poslaneckou imunitu, protože to, co si dovolil, by u nás pokutovali každým metrem. Do kruháku se přiřítíl a stále troubil. On tedy troubil i před kruhákem, ale v tom kruháku to začalo nabírat na obrátkách.

Troubící šílenec se tam napasoval a vymetl všechny ostatní. Nechtěla jsem mu vzadu vytrít celý taxík, a tak jsem se snažila křečovitě držet za madla u předních sedadel (ještě že je tam mají) a neputovat po celém zadním sedadle. Povedlo se mi to jenom horní částí těla. Kalhoty vytřely celou lavici. Pak jsem si taky chtěla sáhnout na Inda (pocitový prožitek – byl placatý) a zjistit jeho reakce. Poklepala jsem ho po rameni se slovy: „Jsi dobrý řidič.“ S ním to moc nehnulo, jen nepatrně mu to zalichotilo (usmál se) a snažil se ještě přidat na rychlosti, což mu nevyšlo, protože jel nadoraz.

Po prvních deseti minutách jsem se zařekla, že už do taxíku v Indii nevlezu, což jsem o dvanáct dní později porušila. Člověk se otřepe i z nemalého šoku. Mně k tomu otřepání dopomohly i další následující šoky, které jsem prožila těch prvních dvanáct dní, než jsem se aklimatizovala.

Šílený řidič jel, kudy se dalo. Když se jet nedalo, jel do protisměru anebo podjel auta zleva. Indové se nebojí aut. Ani krávy se nebojí aut (potkali jsme dvě). V Kalkatě jsou silnice volné pro všechny. Pro stánkaře i pro prodávající nestánkaře, chodce, kteří věří řidičům, že jim maximálně přejedou chodidla obutá do žabek, krávy, které se někde dozvěděly, že jim nikdo vědomě neublíží, a věří andělům, kteří nad nimi létají a chrání je a v které mají neomezenou důvěru. Dokonce se naučily vlnit, jak je potřeba, a uhnout třeba i jen o deset centimetrů. Jsou to krávy profesionálky. Já tedy nechápu ani ty krávy ani chodce, natož cyklisty. Měla jsem hrůzu v očích jen při pohledu ze zadního sedadla. Pyšně vykračující si krásky se na mne dívaly nechápavě (jako na tu hrůzu v mých očích).

Protože v Indii jezdí všechno, co má kola a je schopné pohybu, je bezpředmětnou otázkou ekologie. Příšerný smrad ze starých motorů nutí mít zavřená okna. Zavřená okna v šíleném provozu zapříčiňují klaustrofobii a zředěný smrad z výfuků a špinavého taxíku. Takže to nejde, a musí se otevřít. Cestu jsem myslím popsala dost přesně. A teď ještě to, co jsem viděla z taxíku. V tu chvíli to byl pro mne tak silný zážitek, že jsem si řekla: „V Indii jsem poprvé a naposled.“

Pohled na „potraviný“, které se prodávaly na kraji silnice v okrajové části Kalkaty na stolech, na zemi, v plechových budkách, v přízemí domů a podobně, mi vůbec nepřidal na veselosti. Při pohledu na nahnilé plody, kousky syrového masa plného much, kozí hlavy v kůži a s nevyndanými očima, vejce vystavená celodennímu sluníčku, „čajiky“ v umatlaných nádobách na mne šly mdloby – a vše v tom pekelném smradu z aut a samozřejmě bez chlazení.

Bože, ať je to v centru civilizovanější! A dodala jsem si pro sebe: „Kam jsem se to vydala? Jsem asi opravdu blázen. V Česku by všechny prodejce pozavírali. V Indii jim za tohle zboží ještě platí!“ Zařekla jsem se, že tady tedy radši umřu hladu, než abych se krmla tímhle. A večer jsem se v centru začala ládovat s láskou mi podanou krmí, z které jsem se o tři dny později léčila jen banány

a suchou rýží s přídatkem protiprůjmové indické tablety (dryák, cítila jsem lék ve všech trubkách, i v močové; na tu jejich špínu bych jich potřebovala alespoň šest, a to by ty moje trubky nemusely vydržet). Říkali mi: „Musíš si vzít i tu druhou tabletu a tohle vypij, budeš silná. (Nějaký vitaminový prášek – bylo tam napsáno pomeranč. Indka se mě pak ptala, zda je to dobré. Je to pomeranč? Říkám, že to je sladké, pomeranč tam mají jen napsáno. Usmívá se...) Byla jsem silná – za čtyři dny :-), s vyloučením těch jejich dobrot...

Opět mě vzpomínky předběhly. Zpátky k jízdě taxíkem. Dojeli jsme do centra. Řidič se snažil vymámit rupie. Marně. Když chci, nehne se mnou ani jeřáb. Nemám takovéhle donucovací prostředky ráda. Dám, když uznám, ne, když musím. A už vůbec ne, když jsem tu pár hodin a nic nevím.

Dhamma centrum Kalkata

Nevěřicně jsem se dívala na neudržované budovy. Indové (všichni, bez rozdílu) vám řeknou, když jim začnete povídat o památkách a možném udržování a zlidštění budov, „To je staré.“ Mají to jednoduché. Nemusí nic dělat. Je to staré. A jak jsem tam zjistila, staré je to záhy, protože při neudržování stárne vše rychleji. Indii to netrápí. Indii netrápí ani nemoci ze špíny, kte-rým lze předejít. (Když jsem mluvila s Dasem o jezírkách bažinaté vody, která jsou v Sodpuru všude, řekl mi, že ví o tom, že i ty jsou příčinou nemocí. Ptala jsem se dále, jakou šanci má Indie se bažin zbavit, odpověděl, že mizivou. Uzavřela jsem debatu slovy: „Bůh pomoz Indii.“ Das se jen usmál. V Boha evidentně nevěří.) Dhamma centrum má šanci udělat ze svého sídla výjimečný komplex. A oni vám řeknou, to je staré, jako že když je to staré, tak se to neopravuje a neudržuje. Ve spoustě budov v Indii je kanalizace z bytů řešena tak, že trubky vedou po venkovních stěnách a výpusť je přímo u domů, splašky tečou kolem domů ve vybetonovaných příkopkách pro ně dělaných. V Dhamma centru nemají příkopky, tam jsou splašky vedeny pod zemí rovnou do Gangy (ta sousedí s centrem a tekla mi padesát metrů od postele).

Centrum je ohrazeno čtyři metry vysokou silnou zdí, nad níž vede ostnatý drát ve třech řadách nad sebou (asi sedmdesát centimetrů vysoký). Indové se navzájem znají, takže asi vědí, proč tam tohle opevnění vybudovali. Měla jsem z něho pocit lehce koncentračnický. Původně bylo centrum postaveno jako meditační komplex. Duch projektu je zachován dodnes.

Kancelář 2×2 metry a sandály (žabky přece nosí jen ti bezejmenní) manažera před chatrnými dveřmi. Indové mají chatrné dveře i okna, člověk musí dávat pozor, když je otvírá, aby mu nezůstaly v rukou. Okna lehounký profil z hliníku a slabounká skla,